

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและวิเคราะห์ว่า สารระในมาตราต่าง ๆ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย สามารถจำแนกออกได้เป็นกี่ชนิด สารแต่ละชนิดมีรูปร่างลักษณะที่มีลักษณะเฉพาะอย่างไร ชนิดของสารมีความสัมพันธ์กับรูปร่างลักษณะที่ปรากฏอย่างไร และภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทยมีการใช้ศัพท์และสำนวนที่มีลักษณะเฉพาะอย่างไร โดยมีสมมติฐานในการวิจัยอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทยมีวิจนลีลาที่เป็นลักษณะเฉพาะและชัดเจนทั้งในด้านสาร รูปร่างลักษณะ และศัพท์และสำนวนที่ใช้ และประการที่สอง ชนิดของสารมีความสัมพันธ์กับรูปร่างลักษณะ

ในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทยบรรพ 1-6 โดยวิเคราะห์ตั้งแต่มาตรา 4 ซึ่งเป็นมาตราเริ่มต้นของบรรพ 1 จนถึงมาตราสุดท้ายของบรรพ 6 คือ มาตรา 1755 และทำการวิเคราะห์โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระเบียบ กล่าวคือ จะวิเคราะห์แบบ 1 มาตรา เว้น 2 มาตรา เป็นลำดับไปจนหมดมาตรา รวมทั้งสิ้นเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 584 มาตรา

จากการวิเคราะห์ สาระที่พบในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย มี 4 ชนิด
ใหญ่ ๆ คือ

1. สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อยได้ดังนี้
  - 1.1 สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับแบบไม่มีเงื่อนไขในการปฏิบัติตาม
  - 1.2 สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับแบบมีเงื่อนไขในการปฏิบัติตาม
2. สาระที่เป็นคำอนุญาต
3. สาระที่เป็นคำจำกัดความ
4. สาระที่เป็นการแจ้งความให้ทราบ

สาระชนิดที่ 1 : สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ

สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ เป็นสาระที่แสดงคำสั่งหรือข้อบังคับเพื่อให้บุคคล
ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตาม สาระชนิดนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อยได้ดังนี้

1.1 สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับแบบไม่มีเงื่อนไขในการปฏิบัติตาม สาระชนิด
นี้มองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ

- 1) ส่วนของเรื่องที่จะบังคับหรือสั่ง (ให้เลือก)
- 2) ส่วนของขอบเขตของกฎหมาย (ให้เลือก)
- 3) ส่วนของคำสั่งหรือข้อบังคับ (บังคับ)
- 4) ส่วนของกรณียกเว้น (ให้เลือก)

ซึ่งมีรูปแบบขององค์ประกอบเป็น

$$\left(\begin{array}{l} - \text{เรื่องที่จะบังคับหรือสั่ง} \\ - \text{ขอบเขตของกฎหมาย} \end{array} \right) + \text{คำสั่งหรือข้อบังคับ} + (\text{กรณียกเว้น})$$

ดังนี้

และรูปร่างลักษณะสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละส่วนของสาระชนิดนี้ สามารถสรุปได้

องค์ประกอบส่วนที่ 1 เรื่องที่จะบังคับหรือสั่ง มีรูปร่างลักษณะสัมพันธ์ 4 รูปแบบคือ

1. นามวลี ซึ่งมีโครงสร้างเป็น

ก) (อัน) + นามวลี + (คำบังคับ นี้ / นั้น)

ข) นามวลี + ก็

2. บุพบทวลี ซึ่งมีโครงสร้างเป็น คำบุพบท ใน + นามวลี + คำบังคับ นี้ / นั้น

3. วลีตายตัว ในกรณี.. + (คำบังคับ นี้ / นั้น)

4. คำว่า เมื่อ + $\left\{ \begin{array}{l} \text{กริยาวลี} \\ \text{ประโยค} \end{array} \right\}$

5. รูปประโยคคำถาม

องค์ประกอบส่วนที่ 2 ขอบเขตของกฎหมาย มีรูปร่างลักษณะสัมพันธ์เป็น

วลีตายตัว ภายใต้บังคับแห่ง + นามวลี

องค์ประกอบส่วนที่ 3 คำสั่งหรือข้อบังคับ มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น 3 รูปแบบ คือ

$$1. \left\{ \begin{array}{l} \text{ท่านว่า} \\ \text{ท่านบังคับว่า} \\ \text{ท่านให้} \\ \text{ให้} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\} \text{ที่มีคำว่า } \underline{\text{ต้อง}} \text{ หรือ } \underline{\text{ไม่ต้อง}}$$

ปรากฏอยู่ภายใน

$$2. \left\{ \begin{array}{l} \text{ท่าน} \\ \text{ท่านว่า} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\} \text{ที่มีวลีว่า } \underline{\text{ห้ามมิให้.. มิให้..}}$$

..ไม่ได้ หา..ไม่ ..หาได้ไม่

ปรากฏอยู่ภายใน

$$3. \text{(ท่านว่า)} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\} \text{ที่มีวลีตายตัว } \underline{\text{เป็นโมฆะ}} \text{ หรือ } \underline{\text{เป็นโมฆีชะ}}$$

ปรากฏอยู่ภายใน

องค์ประกอบส่วนที่ 4 กรณียกเว้น มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{คำเชื่อมแสดงการยกเว้น} \left\{ \begin{array}{l} \underline{\text{เว้นแต่}} \\ \underline{\text{นอกจาก}} \\ \underline{\text{จนกว่า}} \end{array} \right\} + \text{กริยาวลี}$$

1.2 สาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับแบบมีเงื่อนไขในการปฏิบัติตาม สาระชนิดนี้ มีองค์ประกอบอยู่ 4 ส่วน คือ

- 1) ส่วนของเรื่องที่จะบังคับหรือสั่ง (ให้เลือก)
- 2) ส่วนของเงื่อนไข (บังคับ)
- 3) ส่วนของคำสั่งหรือข้อบังคับ (บังคับ)
- 4) ส่วนของกรณียกเว้น (ให้เลือก)

ซึ่งมีรูปแบบขององค์ประกอบเป็น

$(\text{[เรื่องที่จะบังคับ]} + \text{[เงื่อนไข]} + (\text{[เรื่องที่จะบังคับ]} + \text{คำสั่งหรือ} + \text{[เงื่อนไข]} + \text{(กรณียกเว้น) หรือสั่ง}))$ $\text{หรือสั่ง})$ ข้อบังคับ

รูปร่างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละส่วนของสารະชนີนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบส่วนที่ 1 เรื่องที่จะบังคับหรือสั่ง มีรูปร่างสัมพันธ์ 4 รูปแบบคือ

1. นามวลี ซึ่งมีโครงสร้างเป็น

ก) (อัน) + นามวลี + (คำบ่งชี้ นั้น)

ข) นามวลี + ก็

2. บุพบทวลี ซึ่งมีโครงสร้างเป็น คำบุพบท ใน + นามวลี + คำบ่งชี้ นั้น

3. วลีตายตัว ในกรณี... + (คำบ่งชี้ นั้น/นี้)

4. คำว่า เมื่อ + $\left\{ \begin{array}{l} \text{กริยาวลี} \\ \text{ประโยค} \end{array} \right\}$

5. รูปประโยคคำถาม

องค์ประกอบส่วนที่ 2 เงื่อนไข สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี

กรณีที่ 1 กรณีที่ส่วนของเงื่อนไขปรากฏอยู่หน้าส่วนของการบังคับหรือสั่ง จะมีรูป

วากสัมพันธ์เป็น

$\left\{ \begin{array}{l} \text{ถ้า} \\ \text{หาก} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\} + (\text{คำว่า } \underline{\text{ซึ่ง}})$

กรณี 2 กรณีที่ส่วนของเงื่อนไขปรากฏอยู่หลังส่วนของการบังคับหรือสั่ง จะมีรูป
วากยสัมพันธ์เป็น

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{ถ้า} \\ \text{หาก} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$$

องค์ประกอบส่วนที่ 3 คำสั่งหรือข้อบังคับ มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ท่านว่า} \\ \text{ท่านบังคับว่า} \\ \text{ท่านให้} \\ \text{ให้} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$ ที่มีคำว่า ต้อง หรือ ไม่ต้อง
ปรากฏอยู่ภายใน

2. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ท่าน} \\ \text{ท่านว่า} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$ ที่มีวลีว่า ห้ามมิให้.. มิให้..
..ไม่ได้ หา..ไม่ ..หาได้ไม่
ปรากฏอยู่ภายใน

3. $(\text{ท่านว่า}) + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$ ที่มีวลีตายตัว เป็นโมฆะ หรือ เป็นโมฆีษะ
ปรากฏอยู่ภายใน

องค์ประกอบส่วนที่ 4 กรณีชกเว้น มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

คำเชื่อมแสดงการชกเว้น $\left\{ \begin{array}{l} \text{เว้นแต่} \\ \text{นอกจาก} \\ \text{จนกว่า} \end{array} \right\} + \text{กริยาวลี}$

สารระชนิตที่ 2 : สารระที่เป็นคำอนุญาต

สารระที่เป็นคำอนุญาต มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงการให้อุญาตให้ผู่เก็วข้อง
ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ สารระชนิตนี้มีองค์ประกอบอยู่ 5 ส่วน คือ

- 1) ส่วนของเรื่องที่จะให้อุญาต (ให้เล็อก)
- 2) ส่วนของกรณีเฉพาะ (ให้เล็อก)
- 3) ส่วนของเงื่อนไข (ให้เล็อก)
- 4) ส่วนของคำอนุญาต (บังคับ)
- 5) ส่วนของกรณียกเว้น (ให้เล็อก)

ซึ่งมีรูปแบบขององค์ประกอบเป็น

$$\left(\left\{ \begin{array}{l} \text{- เรื่องที่จะให้อุญาต} \\ \text{- กรณีเฉพาะ} \end{array} \right\} \right) + \text{([เงื่อนไข]} + \text{คำอนุญาต} + \text{(กรณีเฉพาะ)} + \text{([เงื่อนไข]} + \text{(กรณียกเว้น)})$$

รูปวากยสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละส่วนของสารระชนิตนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบส่วนที่ 1 เรื่องที่จะให้อุญาต มีรูปวากยสัมพันธ์ 2 รูปแบบ คือ

1. นามวลี ที่มีโครงสร้างเป็น

คำว่า อัน + นามวลี + คำบ่งชี้ นั้น

2. บุพบทวลี ที่มีโครงสร้างเป็น

คำบุพบท ใน + นามวลี + (คำบ่งชี้ นั้น)

องค์ประกอบส่วนที่ 2 กรณิเฉพาะ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีที่กรณิเฉพาะอยู่หน้าส่วนของคำอนุญาต

1. ถ้ากรณิเฉพาะนี้ เป็นกรณิเฉพาะเจาะจง จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น
วลิตายตัว ในกรณิ... + (คำบ่งชี้ นั้น/นี้)

2. ถ้ากรณิเฉพาะนี้เป็นกรณิเฉพาะที่ถูกสมมติขึ้นมาเป็นสถานการณ์จำลองใดๆ
จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

(คำว่า เมื่อ) + ประโยค

กรณีที่ 2 กรณีที่กรณิเฉพาะอยู่หลังส่วนของคำอนุญาต จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

คำว่า เมื่อ + $\left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$

องค์ประกอบส่วนที่ 3 เงื่อนไข สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีที่ส่วนของเงื่อนไขปรากฏอยู่หน้าส่วนของคำอนุญาต

จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$\left\{ \begin{array}{l} \text{ถ้า} \\ \text{ถ้าหาก} \\ \text{เมื่อใด} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\} + \text{(คำว่า } \underline{\text{ซึ่ง}} \text{)}$

กรณีที่ 2 กรณีที่ส่วนของเงื่อนไขปรากฏอยู่หลังส่วนของคำอนุญาต

จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น $\left\{ \begin{array}{l} \text{ถ้า} \\ \text{หาก} \\ \text{ถ้าหาก} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$

องค์ประกอบส่วนที่ 4 คำอนุญาต จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น กริยาวลีหรือประโยค

ที่มี ...ก็ทำได้ ...ก็ได้ ..จะ...ก็ได้ ..อาจจะ...ก็ได้ ..ขอที่จะ...ก็ได้ ปรากฏอยู่

ภายใน

องค์ประกอบส่วนที่ 5 กรณีสกเว้น จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{คำว่า } \left\{ \begin{array}{l} \text{เว้นแต่} \\ \text{นอกจาก} \\ \text{จนกว่า} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$$

สารະชนิตที่ 3 : สารະที่เป็นคำจำกัดความ

สารະที่เป็นคำจำกัดความ มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงคำจำกัดความ หรือเป็นคำอธิบายความหมายของศัพท์บางคำที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย สารະชนิตนี้มีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน คือ

- 1) ส่วนของคำศัพท์
  - 2) ส่วนของกริยาสมการ
  - 3) ส่วนของความหมาย
- (บังคับ)

ซึ่งมีรูปแบบขององค์ประกอบเป็น

[คำศัพท์] + กริยาสมการ + [ความหมาย]

รูปวากยสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละส่วนของสารະชนิตนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบส่วนที่ 1 คำศัพท์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีที่คำศัพท์เกิดอยู่หน้าส่วนของกริยาสมการ จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น
นามวลี ที่มีโครงสร้างเป็น

$$\text{คำว่า } \left\{ \begin{array}{l} \text{อัน} \\ \text{อันว่า} \\ \text{คำว่า} \end{array} \right\} + \text{นามวลี} + (\text{คำบ่งชี้ } \underline{\text{นั้น}})$$

(คำศัพท์)

กรณีที่ 2 กรณีที่คำศัพท์เกิดอยู่หลังส่วนของกริยาสมการ จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น
นามวลี ซึ่งถูกสร้างขึ้นมาใช้เป็นคำศัพท์เฉพาะในทางกฎหมาย ที่ไม่มีส่วนขยายใด ๆ

องค์ประกอบส่วนที่ 2 กริยาสมการ (Equative Verb) มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น
คำกริยา ซึ่งได้แก่คำว่า คือ เป็น หมายความว่า ได้แก่ เรียกว่า หรือวลีว่า ท่าน
หมายความว่า ท่านหมายถึง

องค์ประกอบส่วนที่ 3 ความหมาย สามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1. ความหมายที่บอกคำจำกัดความคุณสมบัติของสิ่งที่ถูกอ้างถึงโดยคำศัพท์ แบ่ง
ออกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 กรณีที่ความหมายเกิดอยู่หน้าส่วนของกริยาสมการ
จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

(คำว่า อัน) + นามวลี + คุณาปุระโยค + คำบ่งชี้ นั้น

กรณีที่ 2 กรณีที่ความหมายเกิดอยู่หลังส่วนของกริยาสมการ
จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

นามวลี + (คุณาปุระโยค) ที่มีคำว่า ที่ ซึ่ง อัน และ ผู้ เป็นตัวเชื่อม

2. ความหมายที่บอกองค์ประกอบของสิ่งที่ถูกอ้างถึง จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น
นามวลีที่มากกว่า 1 ชั้นไป ซึ่งนามวลีนั้นอาจเป็นนามวลีเดี่ยว หรือนามวลี + คุณาปุระโยค
ที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ที่ อัน ซึ่ง ก็ได้

สาระชนิดที่ 4 : สาระที่เป็นการแจ้งความให้ทราบ

สาระที่เป็นการแจ้งความให้ทราบ มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงการบอกกล่าวหรือแจ้งข้อความทั่วไปให้ผู้ใช้กฎหมายทราบ สาระชนิดนี้มีองค์ประกอบอยู่ 6 ส่วน คือ

- 1) ส่วนของเรื่องที่ต้องการแจ้งให้ทราบ (ให้เลือก)
- 2) ส่วนของกรณีเฉพาะ (ให้เลือก)
- 3) ส่วนของขอบเขตของกฎหมายหรือสิ่งของ (ให้เลือก)
- 4) ส่วนของเงื่อนไข (ให้เลือก)
- 5) ส่วนของความที่แจ้งให้ทราบ (บังคับ)
- 6) ส่วนของกรณียกเว้น (ให้เลือก)

ซึ่งมีรูปแบบขององค์ประกอบเป็น

$\left(\begin{array}{l} \text{- เรื่องที่ต้องการ} \\ \text{แจ้งให้ทราบ} \\ \text{- กรณีเฉพาะ} \\ \text{- ขอบเขตของกฎหมาย} \\ \text{หรือสิ่งของ} \end{array} \right)$	$+ ([เงื่อนไข]) + \text{ความที่แจ้ง} + (\text{กรณีเฉพาะ}) + ([เงื่อนไข]) + (\text{กรณียกเว้น})$ <p style="text-align: center;">ให้ทราบ</p>
---	--

รูปร่างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแต่ละส่วนของสาระชนิดนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบส่วนที่ 1 เรื่องที่ต้องการแจ้งให้ทราบ มีรูปร่างสัมพันธ์เป็นนามวลีที่มีโครงสร้างเป็น

(คำว่า อัน) + นามวลี + (คำบ่งชี้ นี้/นั้น)

องค์ประกอบส่วนที่ 2 กรณีเฉพาะ สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กรณีที่กรณีเฉพาะอยู่หน้าส่วนของความที่แจ้งให้ทราบ

- 1) ถ้ากรณีเฉพาะนี้เป็นกรณีเฉพาะเจาะจง จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น
วลิตายตัว ในกรณี.. + (ค่าบ่งชี้ นี้)
- 2) ถ้ากรณีเฉพาะนี้เป็นสถานการณ์จำลองใด ๆ จะมีรูปวากยสัมพันธ์

เป็น

$$\text{คำว่า } \underline{\text{เมื่อ}} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$$

กรณีที่ 2 กรณีที่กรณีเฉพาะอยู่หลังส่วนของความที่แจ้งให้ทราบ รูปวากยสัมพันธ์

จะเป็น

$$\text{คำว่า } \underline{\text{เมื่อ}} + \text{ประโยค}$$

องค์ประกอบส่วนที่ 3 ขอบเขตของกฎหมายและสิ่งของ

1. ขอบเขตของกฎหมาย มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{วลิตายตัว } \underline{\text{ภายใต้บังคับแห่ง}} + \text{นามวลี}$$

2. ขอบเขตของสิ่งของ มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{คำบุพบท } \underline{\text{ใน}} + \text{นามวลี} + (\text{ค่าบ่งชี้ } \underline{\text{นี้}})$$

องค์ประกอบส่วนที่ 4 เงื่อนไข สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 กรณีที่ส่วนของเงื่อนไขปรากฏอยู่หน้าส่วนของความที่แจ้งให้ทราบ

จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{คำว่า } \underline{\text{ถ้า}} + \left\{ \begin{array}{l} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\} + (\text{คำว่า } \underline{\text{ซึ่ง}})$$

กรณีที่ 2 กรณีที่ส่วนของเงื่อนไขปรากฏอยู่หลังส่วนของความที่แจ้งให้ทราบ

จะมีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{คำว่า } \left\{ \begin{array}{c} \text{ต่อเมื่อ} \\ \text{ก็ต่อเมื่อ} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{c} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$$

องค์ประกอบส่วนที่ 5 ความที่แจ้งให้ทราบ มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{คำว่า } \underline{\text{ท่านว่า}} + \left\{ \begin{array}{c} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\} \text{ ซึ่งมีคำว่า } \underline{\text{ยอม}} \underline{\text{อาจ}} \underline{\text{ปรากฏ}}$$

อยู่ภายใน

องค์ประกอบส่วนที่ 6 กรณียกเว้น มีรูปวากยสัมพันธ์เป็น

$$\text{คำว่า } \left\{ \begin{array}{c} \underline{\text{เว้นแต่}} \\ \underline{\text{เว้นเสียแต่}} \end{array} \right\} + \left\{ \begin{array}{c} \text{ประโยค} \\ \text{กริยาวลี} \end{array} \right\}$$

จากผลการวิเคราะห์ชนิดของสารกับรูปวากยสัมพันธ์ของสารแต่ละชนิด พบว่า ชนิดของสารกับรูปวากยสัมพันธ์ของสารมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ชนิดของสารจะเป็นตัวกำหนด รูปวากยสัมพันธ์ของสาร และในทางกลับกันรูปวากยสัมพันธ์ก็อาจเป็นตัวบ่งบอกถึงสาร ได้ว่าเป็นสารชนิดใด กล่าวคือ รูปวากยสัมพันธ์แต่ละชนิดก็จะถูกกำหนดโดยชนิดของสาร แต่ละชนิด และมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่าเป็นสารชนิดใด

นอกจากนี้ ในการวิเคราะห์การใช้ศัพท์และสำนวนเฉพาะของภาษาที่ใช้ใน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทย มีลักษณะของการใช้ศัพท์และสำนวนที่เฉพาะดังนี้

1. มีการใช้คำศัพท์เฉพาะและสำนวนเฉพาะในทางกฎหมาย เช่นคำว่า ละเมิด นี้ นิติกรรม โฆษ โฆษี นิติกรรมอำพราง การหักกลบลบหนี้ เหตุสุดวิสัย สอดเข้า แก่หน้า อายุความสะดุดหยุดลง เป็นต้น

2. มีการใช้คำและสำนวนที่เป็นภาษาแบบเก่า เช่น คำว่า เกลือกจะ ประวิง อืดเอื้อน เน้นซ้ำ พรรณาจขัดเจน มีพักต้อง ตั้งแต่ง สดุดีน ป้องปิดขัดขวาง ครัดเคร่ง เกี้ยวเกียบ แม้ถึงว่า แกงไต เป็นต้น
3. มีการยืมคำจากภาษาต่างประเทศโดยการทับศัพท์ เช่น คำว่า อาวัล เซ็ค โธเติ้ล ทรัสต์ เป็นต้น
4. มีการใช้คำจำนวนนับเป็นตัวอักษรทั้งหมดในทุกมาตรา เช่น สามสิบวัน หกเดือน สามสิบปี เป็นต้น และมีการใช้ตัวเลขเป็นตัวเลขไทยทั้งหมด โดยใช้แต่เฉพาะในการแสดงลำดับที่ของบรรพ ลักษณะ หมวด ส่วน มาตรา และอนุมาตรา เท่านั้น เช่น "บรรพ ๓... ลักษณะ ๒๐... หมวด ๒... ส่วนที่ ๓... มาตรา ๘๘๕... อนุมาตรา(๒)..."
5. มีการใช้คำคู่ เช่น "ผู้ใด...ผู้นั้น" "ตราบใด...ตราบนั้น" "การใด...การนั้น" "บุคคลใด...บุคคลนั้น" "เมื่อใด...เมื่อนั้น" เป็นต้น
6. มีการใช้คำซ้ำ ๆ เพื่อเชื่อมข้อความ เช่น การซ้ำกันของคำว่า ก็ดี หรือ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ ทำให้สรุปได้ว่า ภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นี้ มีวัจนลีลาที่มีลักษณะเฉพาะ ทั้งนี้เพราะกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้บังคับความประพฤติของคนทั้งสังคม และไม่มีข้อยกเว้นใด ๆ ใครฝ่าฝืน ก็ต้องถูกลงโทษ ทำให้ลักษณะของภาษาที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

1. ชัดเจน ไม่กำกวม
2. ศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจ น่าเชื่อถือ
3. มีลักษณะคลุมทั่ว (generalized) และ
4. เป็นอิสระจากบริบท (Context-free) ใช้ได้กับสถานการณ์ทั่วไป ไม่ได้เจาะจงว่าให้ใช้กับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น

ซึ่งลักษณะเฉพาะของภาษาเช่นว่านี้ สามารถสังเกตได้จากการที่ภาษามีการใช้
 รูปวากยสัมพันธ์ที่มีรูปแบบเฉพาะ และมีการใช้ศัพท์และสำนวนที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ใน
 รูปวากยสัมพันธ์ของสาระที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ จะมีคำว่า ต้อง ไม่ต้อง จำต้อง และ
ไม่จำต้อง ในองค์ประกอบส่วนที่เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นการบังคับ
 หรือสั่ง เช่น มีการใช้คำสรรพนาม ท่าน ท่านว่า เพื่อให้กฎหมายคู่คดีสิทธิ์สูงส่ง มีอำนาจ
 น่าเชื่อถือ มีการใช้คำและสำนวนที่เป็นภาษาแบบเก่า เพื่อให้กฎหมายคู่คดีสิทธิ์เก่าแก่ยิ่งขึ้น
 มีการใช้ศัพท์และสำนวนเฉพาะในทางกฎหมาย และมีการให้คำจำกัดความของคำบางคำ
 ไว้ด้วยในขอบเขตที่จำกัด ให้มีความหมายที่เฉพาะเป็นอย่างเดียวกันในดับทกฎหมายด้วย
 เพื่อให้เกิดความชัดเจน ไม่กำกวม ในการใช้กฎหมายร่วมกัน ผู้ใช้ทุกคนสามารถเข้าใจ
 และตีความในกฎหมายข้อบังคับเดียวกันได้ตรงกัน นอกจากนี้ จะสังเกตเห็นว่า ภาษาที่ใช้
 ไม่ได้เน้นที่จะบังคับต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ หรือต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง
 โดยเฉพาะ ไม่มีคำใดที่ระบุและบังคับให้คน ๆ หนึ่งต้องทำอย่างนั้น หรือคน ๆ หนึ่งต้องทำ
 อย่างนี้ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ต้องบังคับอย่างนี้ แต่เป็นการเขียนโดยให้ใช้บังคับได้กับ
 ทุกคนที่อยู่ในสังคมนั้น ไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นใคร และไม่เจาะจงว่าเป็นเรื่องใด ไม่ว่า
 เรื่องใดหรือสถานการณ์ใดก็ตาม ถ้าเข้าขอบข่ายดังที่กล่าวไว้ในดับทกฎหมายใดแล้ว ก็ให้
 ใช้บังคับได้หมด เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทยมีวัจนลีลาที่มี
 ลักษณะเฉพาะและชัดเจนทั้งในด้านของสาระ รูปวากยสัมพันธ์ และศัพท์และสำนวนที่ใช้
 และสาระแต่ละชนิดกับรูปวากยสัมพันธ์แต่ละชนิด มีแนวโน้มว่าจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งก็
 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาวิจัยนลีลาของภาษา นอกจากจะศึกษาวิจัยนลีลาของภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไทยนี้แล้ว ยังมีภาษาที่ใช้ในกฎหมายอื่น ๆ อีก ซึ่งน่าสนใจและน่าที่จะทำการศึกษาต่อไป เช่น ภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญา ภาษาที่ใช้ในกฎหมายภาษีอากร ภาษาที่ใช้ในคำพิพากษาคดีต่าง ๆ ภาษาที่ใช้ในร่างพระราชบัญญัติ ภาษาที่ใช้ในประกาศของคณะปฏิวัติ เป็นต้น

2. น่าจะมีการศึกษาวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายอื่นเปรียบเทียบกับภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ศึกษาวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในประมวลกฎหมายอาญาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นต้น

3. การศึกษาวิจัยนลีลาของภาษา นอกจากจะศึกษาวิจัยนลีลาของภาษาที่ใช้ในกฎหมายแล้ว ยังมีภาษาเฉพาะกิจประเภทอื่น ๆ อีกที่น่าสนใจและน่าที่จะทำการศึกษาต่อไป เช่น ภาษาข่าว ภาษาหนังสือพิมพ์ ภาษาโฆษณา ภาษาหมอล ภาษาการ์ตูนประเภทต่าง ๆ เป็นต้น

4. เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ถูกทำขึ้นมาในเวลาอันจำกัด จึงศึกษาและวิเคราะห์แต่เฉพาะในระดับของประโยคเท่านั้น ซึ่งยังมีได้ศึกษาในระดับอื่น ๆ เช่น จึงน่าที่จะมีการศึกษาวิเคราะห์ในระดับอื่น ๆ เช่น ในระดับคำ ระดับวลี หรือระดับปริพจน์ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราชการอ้างอิง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย